

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Financieringssystematiek Belastinggebied Provinciefonds	TELEFOONNUMMER	+31651112138
		E-MAILADRES	ross.van.ravenswaay@provinci e-utrecht.nl
DATUM	07-03-2023	DOMEIN/OPGAVE	BDV
DOCUMENTNUMMER	UTSP-829228187-66	TEAM	TOS
VAN	Ross van Ravenswaay	PORTEFEUILLEHOUDER	Strijk
BIJLAGEN	Geen		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

Het Interprovinciaal Overleg (IPO) heeft een brief opgesteld die gericht is aan de Staten van de 12 provincies om u te informeren over de laatste stand van zaken met betrekking tot de financieringssystematiek en de ontwikkelingen rond het provinciaal belastinggebied. Die brief treft u hierbij aan in de vorm van deze Statenbrief.

Inleiding:

Afgelopen jaar hebben wij hebben uw Staten geïnformeerd over de uitwerking van het voornemen van het rijk om te komen tot een nieuwe financieringssystematiek voor decentrale overheden (zie onze brief [PS2022BEM112](#)). In deze brief informeren we u over de laatste stand van zaken en gaan we in op de ontwikkelingen rond het provinciaal belastinggebied en het verdeelmodel provinciefonds

Toelichting:

Financieringssystematiek

In het coalitieakkoord van het rijk is opgenomen dat “om een stabielere financiering voor de medeoverheden te realiseren en hun autonomie te vergroten, er in de komende jaren een nieuwe financieringssystematiek voor de periode na 2025 wordt uitgewerkt, waarbij de mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied wordt betrokken. Daarbij worden ook alternatieven voor de OZB en MRB in de beschouwing betrokken. In de huidige kabinetsperiode zal de financiering van de medeoverheden grotendeels worden vormgegeven via de accesssystematiek.”

In de contourennota van de minister van BZK (d.d. 11 juli 2022) heeft het kabinet de stappen beschreven om te komen tot een nieuwe financieringssystematiek, op korte en langere termijn, en hiervoor een aantal vertrekpunten geschetst. In hoofdlijn gaat het hierbij om de volgende inhoudelijke sporen:

- Met het vastzetten van het volumedeel van het accres vanaf 2026 verliezen provincies een instrument om een volumegroei door onder andere inflatie en bevolkingsgroei op te vangen. Hiervoor worden door de

- fondsbeheerders bouwstenen en opties in kaart worden gebracht en uitgewerkt, die aansluiten op dit vraagstuk.
- De eventuele mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied wordt betrokken bij de uitwerking van bouwstenen voor de financieringssystematiek, inclusief bijbehorende randvoorwaarden. En in samenhang geldt ook voor de voorbereidingen voor het invoeren van een systeem van Betalen Naar Gebruik (BNG) in de automobilititeit in 2030.
  - Het belang van samenhang tussen de verschillende (transitie-)fondsen op het terrein van klimaat, stikstof en mobiliteit. Hierbij worden de volgende aspecten betrokken: de mogelijkheid om heldere en eenduidige voorwaarden voor medeoverheden te stellen, het borgen van integraliteit van (financiële) besluitvorming op centraal en decentraal niveau en het al dan niet stellen van nadere voorwaarden aan cofinanciering, inclusief het vraagstuk of hierbij differentiatie wenselijk is.

In een vervolgbrief op de contourennota aan de Tweede Kamer (d.d. 7 oktober 2022) heeft de minister van BZK, mede namens de medefondsbeheerder, de Staatssecretaris van Financiën, toegezegd in het voorjaar van 2023 duidelijkheid over de vormgeving van de nieuwe financieringssystematiek te geven. Als gezamenlijk provincies hebben we bij de minister van BZK aangedrongen dat het liefst vóór de Statenverkiezingen het Rijk de provincies helderheid biedt over de (ruimte inzake een nieuw) financieringssystematiek en de financiële stabiliteit voor de komende jaren. We verwachten dat het Rijk pas bij de Voorjaarsnota 2023 duidelijkheid zal bieden.

Provinciaal belastinggebied

Ten aanzien van het belastinggebied is in het coalitieakkoord van het rijk gesteld dat de huidige motorrijtuigenbelasting (MRB) in 2030 wordt vervangen door 'Betalen naar gebruik' (BnG), een kilometerheffing. Dit voornemen heeft directe consequenties voor het provinciaal belastinggebied, de opcenten op de MRB. Een groot deel van de huidige provinciale inkomsten (27% begroting 2023) komt immers uit de opcenten op de motorrijtuigenbelasting. Aangezien met de invoering van BnG het huidige belastinggebied komt te vervallen pleiten we als gezamenlijke provincies voor een volwaardig alternatief. Daarbij benadrukken we dat het voor provincies cruciaal is dat zij een autonoom en stabiel belastinggebied behouden met minimaal eenzelfde belastingcapaciteit als nu. Tevens moet de keuze voor een alternatief belastinggebied in samenhang worden beschouwd met de nieuwe financieringssystematiek voor decentrale overheden en is de (verdeling van de) lastendruk voor inwoners daarbij een expliciet aandachtspunt. Het is van groot belang dat het rijk bij de toekomstige ontwikkelingen de samenhang tussen de provinciale, gemeentelijke en waterschapbelastingen in ogenschouw neemt én ervoor waakt dat de totale lastendruk niet toeneemt. Dit zullen wij als provincies blijven benadrukken richting het rijk.

De minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft in een brief d.d. 14 december 2022 als reactie op het position paper van de 12 provincies (via het Interprovinciaal Overleg) over Betalen naar Gebruik (zie www.ipo.nl) aangegeven dat het kabinet het belang van een autonoom en stabiel belastinggebied voor medeoverheden onderschrijft. Het kabinet heeft echter nog geen keuze gemaakt over de toekomst van de opcenten onder betalen naar gebruik. In het onderzoek 'Varianten voor tariefstructuur betalen naar gebruik' is wel in beeld gebracht wat het effect zou kunnen zijn van verschillende aannames rond de opcenten. De minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft toegezegd dat het kabinet de komende periode in gesprek met de gezamenlijke provincies gaat over de vraag of en, zo ja, in welke vorm de opcenten onderdeel gaan uitmaken van de hervorming van de motorrijtuigenbelasting naar betalen naar gebruik.

De komende periode zullen we als gezamenlijke provincies samen met het kabinet de toekomst van provinciaal belastinggebied, inclusief een eventuele verbreding, onderzoeken. Naast de varianten van opcenten in het kader van 'Betalen naar Gebruik' zullen we ook de haalbaarheid van de alternatieven uit het eerdere onderzoeksrapport 'Herziening provinciaal belastinggebied' hierbij betrekken. Deze alternatieven voor het genereren van opbrengsten hebben wat de Provincie Utrecht betreft de voorkeur boven opbrengsten die de auto of het aantal gereden kilometers als grondslag hanteren. Het is bij dit onderwerp overigens belangrijk te beseffen dat uiteindelijk de Tweede Kamer besluit over het toekomstig provinciaal belastinggebied.

Drie criteria zijn belangrijk voor de ontwikkelingen naar de toekomst binnen het vraagstuk van de financiering en dat zijn: autonomie, stabiliteit en toekomstbestendig. De provincie Utrecht zet daarbij, bij voorkeur, in op een nieuw

belastinggebied dat niet gebonden is aan de auto of de door de auto gereden kilometers als grondslag voor de heffing.

Herijking verdeelmodel provinciefonds

Naast het traject van een nieuwe financieringssystematiek voor decentrale overheden is ook de herijking van het verdeelmodel voor het provinciefonds in ontwikkeling. Om een nieuw verdeelmodel in te voeren hebben de fondsbeheerders een onderzoek laten uitvoeren. Op dit moment vindt de validatie van de onderzoeksresultaten en de vormgeving van het verdeelmodel plaats. Hierna gaan we als gezamenlijke provincies in gesprek met fondsbeheerders in gesprek over de randvoorwaarden voor de invoering van het nieuwe verdeelmodel. Aangezien voor de invoering van een nieuw verdeelmodel voor het provinciefonds nog een advies van de Raad voor het Openbaar bestuur en wellicht nog aanpassing van de Financiële-verhoudingswet nodig is, zal de afronding en de invoering ervan naar verwachting niet in de meicirculaire 2023 plaatsvinden.

Vervolgprocedure / voortgang:

Deze Statenbrief wordt ter informatie aangeboden.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen